

POJECHAĆ (142) *vb pf*

pojechać (31), **pojachać** (23), pojechać *a.* pojachać (88); pojechać *BierEz, RejWiz* (2), *BibRadz* (6), *BielKron* (16), *Mącz* (2), *PaprUp*; pojachać *LibMal, MurzHist, SkarŻyw* (8), *ActReg* (5), *WujNT* (6); pojechać : pojachać *MiechGlab* (1:1), *LibLeg* (2:1).

W formach praet i con: pojechał(-), pojechali (26), pojął (3); pojechał : pojął *BierEz* (1:3).

Wszystkie samogłoski jasne; imp z tekstów nie oznaczających é.

inf pojachać (2). ◇ *fut* 1 sg pojedę (24) [w tym: -ą (1)]. ◇ 2 sg pojedziesz (18). ◇ 3 sg pojedzie (22). ◇ 1 pl pojedziemy (14), pojedzi(e)m (7), pojedzim (2); -emy *Leop, HistRzym* (2), *BielSat, PaprUp, OrzJan, WyprPl, WujNT, SarnStat*; -(e)m *Diar, SkarŻyw, CzahTr*, -emy : -(e)m : -im *HistJóz* (-:1:2), *BibRadz* (1:1), *BielKron* (3:1), *BielSjem* (1:1); ~ -emy (3), -(e)my (11). ◇ 2 pl pojedziecie (4). ◇ 3 pl pojedą (13) [w tym: -a (1)]. ◇ *praet* 1 sg *m* -em pojedchął (1). ◇ 3 sg *m* pojedchął, pojedchął (13). ◇ 3 pl *m pers* pojedchali (8). ◇ *plusq* 2 sg *m* -ś był pojedchął (1). ◇ 3 sg *m* był pojedchął (2). ◇ 3 pl *m pers* pojedchali byli (2). ◇ *imp* 2 sg pojedź (2). ◇ 1 pl pojedźmy (5). ◇ 1 du pojedź (1) *SkarŻyw* 224. ◇ *con* 1 sg *m* bych pojedchął (1).

Sł stp: pojechać, *Cn brak, Linde XVII w.:* pojechać.

1. *Rozpocząć lub odbyć drogę jakimś środkiem lokomocji (zwykle łądem), udać się w drogę, być w drodze; ire HistAl, PolAnt, Vulg; ascendere, proficisci Vulg, PolAnt; intrare Miech; currere Mącz; venire Vulg; descendere PolAnt; conferre se, equitare JanStat; cum expeditione procedere, transferre se JanPrzyw* (139) : [Tobie, sylistrskiemu senzarowi i wszystkim celnikom] rofkazaliŷmy powedyzycz ze yelth wolya naffa aby poŷel [od króla polskiego] knąm przyŷfedl kyedy chce, Akyedy then poŷel poyedzye. awąm fŷyą obyawy. abyŷczye nanaŷz dwor yego poŷlaly *MetrKor* 38/321; *HistJóz* C4 [2 r.], D3v [2 r.], E2; *LibLeg* 7/35, 11/45v; *Leop Gen* 46/31; Roki też teraz będą/ poiądą ŷaliedzi/ Pewnieć nas iądac tędy/ nie ieden nąwiedzi. *RejZwierz* 136v; mowili do niey: Chceŷzli ty iechać z tym człowiekiem? A oną odpowiediżal/ Poiądę. A tak odprąwili ŷioŷtrę ŷwą Rebekę [...] z ŷługą Abráhąmowym y z towarzylzmi yego *BibRadz Gen* 24/58; rzekł Iozef do bráćiey/ [...] Poiądę naprzod/ á opowiem Fárąonowi/ Iż bráćia moi/ [...] ktorzy byli w ŷiemi Chánáneyŷkiey/ przyiecháli do mnie. *BibRadz Gen* 46/31, *Gen* 43/4, 5; Papież też ŷwego poŷłá támże [na sejm do Spiry] poŷłáł [...] poŷtępuiac pięć tyŷięcy ludu pieŷzego wyprąwić przeciw Turkowi/ ieŷli ŷam Cefarz poiedzie *BielKron* 220, 17v; *Prot Dv; GórnDworz* S4v; *SkarŻyw* 212, 559 [2 r.]; *ActReg* 125; *WyprPl* C2v.

pojechać do kogo (6): *HistAl* L6; *RejWiz* 84; *OrzRozm* S3; *Mącz* 73d; ten/ który práwo przewiedzie/ poiedzie do Stároŷty oného/ gdzie mieŷzka ón/ ná którym práwo przewiedżiono. *SarnStat* 544, 771.

pojechać ku komu (3): *LibLeg* 11/132; Byłem oŷkarzon o wiare do Legáta/ Ku ktoremu/ niŷem poiachął/ iąłem się ŷlobą dŷugo rozmyŷlac *MurzHist* M; *HistRzym* 84v.

pojechać po co (1): ktorzy potrzeby wŷyŷtkim tym/ ktorzy po nie poiądą/ rozdąwac będą *SarnStat* 302.

pojechać z kim (19): *HistJóz* D3v; *LibLeg* 10/70, 11/26, 95v; wielki Cefarzu ieŷli ŷie podoba máieŷthatowi wálzemu/ poiądę ia z młodzieńcem thym ŷ ŷthrony wálzey/ á dam znác Krolowi Ebryckiemu/ áby mu bez zámieŷzkánia żonę yego wroćil *HistAl* L5v; *BielKron* 17, 320; *OrzQuin* V3v; *RejZwierz* 26v; *SkarŻyw* 559; Názaiutrz záŷię wołano/ iż nie tylko wolno káždému z Królową

iechąć/ ále ielcze nád to Król będzie vtráty nágradzał tym co znią poiądą *KochWr* 33; *ActReg* 27; *WujNT* Ccccc2; *KlonFlis* H; Potym kiedy w gościnę z małżonkiem poiedziełz/ W ten czás lię więc w inákfze odzienie obleczelz. *ZbylPrzyg* B2, Bv. Cf »morzem pojachać«, »pojechać na wojnę«.

pojechać za kim (1): vproflzę ia oycá Ze cię wypráwi: y ia po wefelu ten rok Ieden z żoną zmięfzkawfzy, poiądę zá tobą. *CiekPotr* 49.

pojechać na czym (żywoťne) (1): Tákiłz ma być oftátni odkupiciel/ [...] ktory poiedzie ná ofle y oflęćiu *CzechRozm* 106.

pojechać dokąd (34): Noc w folwárku przeležawfzy: Názáiuťr do miáftá poiał *BierEz* A3, Bv; *MiechGlab* 50; *LibLeg* 11/184; *RejWiz* 84; poiedzmy ná ty gory *Leop Iudith* 5/28, 3.Reg 22/4, *Iac* 4/13; Trzećie co gorłzego/ żeś był do Turek poiechał bez náłzey woley *BielKron* 402, 108v, 380, 393, 414; *HistRzym* 58v, 77v [2 r.]; *BielSat* C4, I4v; *RejZwierc* 26v; *SkarŻyw* 224, 574; my tobie [białęłowy polskie] będziemy z powinności fłużyć/ [...] Poiedziemy gdzie trzebá z rofkazánia twego. *BielSjem* 14; *BielRozm* 22; czći go ofłádzą/ á on do cudzey źiemie poiedzie/ gdzie to czći ofłádzienie nic mu nie záłzkodźi. *GórnRozm* Cv; *PaprUp* Fv; *ActReg* 93, 114; *WujNT Act* 25/4, *Iac* 4/13; *SarnStat* 891, 892; *CzahTr* L2v; Y iuz z drugimi poiedziełz/ [...] Gdzie Piekło kárczmá/ y Malborfki ofťrow *KlonFlis* H. Cf »pojechać na świat«.

cum inf (6): *LibLeg* 6/118; *BielKron* 178v; *BielSat* C4; *RejZwierc* 72; [cesarzowa] vmyflilá precz iáchąć: y mowilá coreccze [!] fwey: mawá wiele imion w Egipćie/ poiedzvá tám ogládzá ie. *SkarŻyw* 224; *BielRozm* 22.

Ze zdaniem celowym [(a)by] (4): *RejJóz* P6v; gdy ono był Báláám poiechał/ Aby ná ludzi Páńfkie przekłęťwo był wydał. *RejWiz* 155v; *RejZwierc* 10v; [św. Paweł] pożegnał fie z nimi/ y poiácháł áby fzedł do Mácedoniei. *WujNT Act* 20/1.

W połączeniu z wyrażeniem przyimkowym określającym cel wyjazdu [w tym: na co (16), do czego (1), dla czego (1), w co (1)] (19): *OrzRozm* C3v, S3; w nocy w kościele był fłyłzan głos/ od fług kościelnych/ czártow wołájących/ poiedzyemy ná hops/ to ielt/ ná gámrácyą. *BielKron* 378, 351; rychłoli tám Koronácyą Króla Polfkiego dóydzie/ gdy każda z ofobná Wiárá/ z Káplánem fwym ofobnym/ ná Koronácyą poiedzie? *OrzQuin* V3v; *RejZwierc* 109v; *BielSjem* 5; *BielRozm* 32; *GórnRozm* Iv; iż gdy ná żądáníé náłzé fzláchtá náłzá Koronna zá gránice Królestwá dla dánia odporu frogości nieprzyiácielŝkiéy poiedzie [...] *SarnStat* 891, 399; obiorą cię poľtem, Poiedziełz ná Seym *CiekPotr* 49; *ZbylPrzyg* Bv, B2. Cf »pojechać na wojnę«.

W przeciwstawieniu: »pojachać ... wroćić się« (2): on nyema nygdzye poyachacz. alye fłye ma wroczyz do Czanrigroda *LibLeg* 11/184; *ActReg* 149.

W charakterystycznych połączeniach: *pojechać naprzod* (2), *ochotnie, sam* (4), *spoľem; pojechać co narychlej (w rychle)* (2), *dziś, jutro* (3), *lecie, natychmiast, nazajutrz* (3), *przyszłego dnia; pojechać dla dania odporu [czemu], na gamracyją, za granice (krolestwa)* (2), *w gościnę, na hops, na koronacyją, na ratunk, na rewizyją dobr, do roboty, na roki, na rymacyją, na sjem* (3), *na trybunał, na wesele, do źniwa; pojechać dobywáć [co], dzieckowáć, nawiedzáć, pisać ran* (2); *pojechać do dworu, gdzie trzeba* (2), *na gory, do grodu* (2), *za granice* (2), *do krolestwa, do miasta* (5), *do Rzymu, do Turek, do ziemie [jakiej]; pojechać na osle, na oslęćiu.*

Zwroty: »pojechać w drogę, na drogę« (1:1): nim poiedźiesz ná ták niebeśpieczną drogę/ Iák fie tám małz ípráwować/ poradźć co móge. *WyprPl* C3, Bv.

»[z kim] morzem pojachać« (1): imi [pieniędzmi] przewoz zapłáciwłzy/ z onym zakonnikiem táiemnie morzem poiáchał. *SkarŻyw* 134.

»pojechać sobie« (1): Poiedziez záfię łobie s krogulařzkiem do źniwá/ áno nadobnie źną/ [...] áno im y miley y íporzey robić kiedy páná widzą. *RejZwierc* 109v.

»pojechać na świat« (1): Cyrus kiedy fie z woýłkiem wypráwował/ [...] rzekł/ poiáde ná fwiát/ bych zamki pofiadał/ Azią y Afriką ábych wolno władał. *RejZwierc* 10v.

»pojechać na wojnę« [w tym: z kim (2)] = *venire ad proeliandum Vulg* [szyk zmienny] (5): *Leop* 3.Reg 22/4; Nie poiáde ná woynę bom ieft chorey głowki. *Prot* A3v; *SkarŻyw* 559; *OrzJan* 58; *SarnStat* 864.

a. *Odjechać z dotychczasowego miejsca pobytu; discedere Mącz; abire Vulg* (29) : názáiutrz ráno wftawłzy rzekł [sługa Abrahamów do rodziców Rebeki]/ Odprawć mię do páná mego. Tedy brát y mátká iey rzekli do niego. Niechay wźdy przez dziefięć dni dzieweczka tu zmięłzka/ á potym poiedźiesz. *BibRadz Gen* 24/55; oto Mędrzy ze wřchodu łłóńcá przybyli do Ierozolimy [i wezwani zostali przed oblicze Heroda] [...]/ ktorzy wyłłuchawłzy krolá/ poiácháli. *WujNT Matth* 2/9, przedm 21.

pojechać od kogo (2): Kazali łobie wrocic on Liřt Biłkupowi/ [...] zaras go przed Oztima Krolewłkiemi zdrapali/ i tak *rebus infectis* poiechali od niego *PaprUp* C3. *Cf* »na wojnę pojechać«.

pojechać skąd (2): y zahamowano ych bilo dwye nyedzyely v vylnye a nyemyely [...] zadney řtaciey od Krolya yego mczi mlodego. any kazał yem na odyezdzye abi mv ranka czalowały [...] y poyechaly z wylna *LibLeg* 11/155; A kiedy ty iuź od Stáwu poiedźiesz y ludźi rołpuřćířz/ tedy ón dopięro po nię [ryby] idźie *Strum* I.

Zwroty: »pojechać precz« = *peregre proficissi PolAnt* [szyk zmienny] (5): *BibRadz Matth* 21/33; gdy chćieli do Krolá wnidź/ wrothny ich niepuřćíř/ á gdy prętko zá nimi záwierał/ vłkrzynął iednemu pálec drzwiami/ potym zgńiewem poiechali precz *BielKron* 397v, 437v, 446; *Mącz* 433a.

»na wojnę [od kogo] pojechać« (1): Niedługo mą ołobą ćiefzyć łye będziećie. (-) Czyli znowu ná woynę od nas poiedźiećie? *ZawJeft* 21.

a. *Wrócić skądś do siebie* (17) : Toź nas i z tego za takim porządkiem, na ktory się WM zgađ[z]acie, potka, iź z listem tylko, ktory nas z kaźdego sejmu nie mija, pojedziem. *Diar* 36; *WyprPl* C.

pojechać dokąd (13): *BierEz* A4, F4; á ták wełpołek do oyczyzny poiedziemy. *HistRzym* 77v, 42, 79. *Cf* »pojechać do domu«.

pojechać skąd kim [= jako kto] (1): włzák vyzrzyćie/ że rzadki z Seymu/ álbo hnet po Seymie/ poiedźie Gołotą do domu. *OrzQuin* C2v.

W przeciwstawieniu: »przyjechać ... pojechać« (1): iefli s łzczyrą miedzią tám przyiedzyeřz/ thákże teź záfię z miedzią do domu poiedzyeřz. *RejZwierc* 17v.

Zwroty: »pojechać do domu, ku domu« [szyk zmienny] (7:1): *LibMal* 1543/67; *RejJóz* Nv; że z thego zyázdu náłwárzywłzy łye rozyedźiećie łye/ y poiedźiećie kaźdy do domu z błędem łwym. *OrzList* i3; *OrzQuin* C2v; *BielSat* C4v; *RejZwierc* 17v; *BielRozm* 7, 23.

»pojechać precz« (1): Będzie ná Seymie Acciy o kilká tyśięcy/ Kilká ich Krol ofądzi: A drudzy płączęcy Poiądą precz do domu *BielRozm* 7.

»do swych pojechać« (2): Tedy Kufid nabrawłzy iednę łunicę ziemie, drugą wody z Dunaia, trzecią trawy, do łwych poiachał [*lagenam terrae, alteram aquae Danubii, terciam graminis reportavit*], y włzytko co wczinił powiedział. *MiechGlab* 59; *GórnRozm* N3v.

»pojechać zasię, nazad« [szyk *zmienny*] (2:1): *BierEz* A4; tamo traffil człowieka zwarzłchewi ktori troynik wioł do Połnania, tam wti karczmię bil Mądro miełczanin Skalzimirza ktori [...] Cupil ono piczie za dwadzięcia y ofzm łlotich. Potim on człowiek zwarzłchewi poiachał nazad ku domu łzwemu. *LibMal* 1543/67; *RejZwierc* 17v.

b. *Przejechać przez jakieś miejsce, wybrać określoną trasę; transire JanStat [w tym: którędy (4)] (5)* : przes ktoregokolwiek [z *województów*] zyemię poyedziesz powiesz temv zesmi czie poslaly do Czessarza Thur(eckiego) *LibLeg* 11/33; *BielKron* 449; Przyłzłego dnia poiedzie w mále do tego miáltá/ á my záłtąpmy iemu łkryćie ná oney śćiefzce ktorą przez lás poiedzie á tám go zábijem *HistRzym* 58v; *SarnStat* 253; *PaxLiz* Dv.

2. *Napaść na kogoś, zaatakować [na kogo] (3)* :

Przen (1) : BOgu dułzá vfa moiá/ To mój zamek/ to ma zbroiá: [...] Nie boię łye z żadnéy łtrony. Dokąd [= *jak długo*] ná mię poiedziećie? *KochPs* 88.

a. *Zaatakować słownie [czym] (2)* : którym [*pismem*] ná cię poiedzie/ y písmo pímmem ci zbijác będzie *OrzQuin* Aa2, Aa2.

Synonimy: **1.** *ruszyć się, udać się; a. oddalić się; 2.a. napaść.*

Formacje współrdzenne cf JECHAĆ.

Cf POJACHANIE